

vraag, waarmee men beroep op de Schrift soms krachteloos zoekt te maken: maar is de vertaling van dien tekst wel juist?

Men zegge niet: maar uit de Statenvertaling is toch nog wel de weg der zaligheid te kennen. (Moet ons allereerst om God te doen zijn. Dan wordt elk van Zijn woorden waardevol.)

Voorbeelden ter vergelijking van de statenvertaling met nieuwe vertalingen, welke als voorbereidend werk voor een verbeterde vertaling kunnen dienen.

- 1. Uit de Psalmen.
- 2. Uit Jesaja.
- 3. Uit Jesaja.

De Synode en wat aan haar voorafging en op haar volgde, was oorzaak, dat wij deze artikelen reeks moesten afbreken.

Nog ware er heel wat over „de kwestie” te zeggen.

Wij hopen er ons in ons blad niet van te onthouden.

Maar wij mogen toch ook niet vergeten, dat we moeten voorttrekken en bouwen.

„De kwestie” mag op onzen arbeid voor de kerk, ook op ons schrijven in de pers niet geheel beslag leggen.

God geeft meer te doen.

„De kwestie” heeft niet in het minst ons oordeel veranderd, dat de eerste reformatoische daad, waarop onze kerken hebben aan te sturen is te zorgen voor een verbeterde bijbelvertaling.

Om onzen lezers het ongemak te besparen vorige artikelen daarover in hun geheel na te lezen, draken wij nog eens den uitvoerigen inhoud af.

Boven volgende artikelen zal men die echter meer verkort vinden.

Want zóó rooft hij te veel van onze ruimte.

Wij zetten thans onze vergelijkingen voort tusschen onze Statenvertaling en vertalingen door Gereformeerde exegeten uit onzen tijd gegeven.

Telkens wordt ons daarvoor nieuwe stof geboden.

Sinds ons laatste artikel verschenen in de „Korte Verklaring”, uitgegeven bij den heer J. H. Kok te Kampen weer drie deeltjes en wel Jesaja II van Prof. Ridderbos, Klaagliederen van Prof. Aalders en 1 Kon. 1—11 van Prof. van Gelderen, welke naar wij hopen door velen zullen worden besteld. Inderdaad wordt hier vaak nieuw licht geworpen op teksten, welke in de Statenvertaling duister zijn.

Om van de volgorde niet af te wijken slaan we nu „Klaagliederen” van Prof. Aalders op en leggen er onzen Statenbijbel naast.

Aanstands treft het, dat Prof. Aalders het poetisch karakter van dit boek heter tot zijn recht laat komen.

Men meene reeds het eerste vers.

Links vindt men weer de Statenvertaling, rechts de nieuwe.

1. Hoe zij die stad een eenzaam die vol vrede was; zij is als eenne weduwe geworden; zij die groot was onder de Heidenen, een vesting onder de landstrijden, is eijnsbaar geworden.	1. Ach, hoe zij verzoetami de volkrijke stad, zij werd gelijk een weduwe, de machtige onder de volken; de vesting onder de landstrijden werd onderworpen aan looverdienst!

Het moet al dadelijk gezegd, dat Prof. Aalders met zijn dichtertijke weergave vaak zeer gelukkig is en dat door zijn vertaling het boek wint aan kracht.

Men vergelijke maar eens het begin van 1:2

2. Zij weent steeds des nachts, en haar tranen loopen over hare kinnebakken	2. Bitter weent zij des nachts en hare tranen vloeien en langs hare wangen.

Daarenboven merkt men ook eenig verschil. „Steeds” is hier vervangen door „bitter” en „kinnebakken” door „wangen”.

Inrijpend is dat verschil nu wel niet, maar het is voor een goede opvatting ook weer niet zonder belang.

Veel verduidelijkt de nieuwe vertaling 1:3.

3. Juda is in gevangenis gegaan wegens de ellende, en wegens de veelheid der dienbaarheid, zij woont onder de Heidenen, zij vindt geen rust, al hare vervolgers achterhalen ze tusschen de engten.	3. Ontvoelt is Juda door ellende en door zwaarddienstbaarheid; het zit stil onder de volken, toch vindt het geen rust; allen, die het willen, kunnen het bereiken te midden van beuwendheid.

Wij kunnen hier niet van vers tot vers tot vers verschillen wijzen.

Zij liggen voor het grijpen.

Hoeveel bevattelijker is in 1:5 de vertaling „Hare wederpartijders hebben de overhand verkregen, hare vijanden zijn welgemeed”, dan wat wij nu lezen in de Stv. (= Statenvertaling): „Hare tegenpartijders zijn ten hoofd geworden; hare vijanden zijn ongerust!”.

Bijzonder afwijkend is de vertaling van 1:7.

7. Jeruzalem is, in de dagen harer ellende en harer veelvuldige ballingschap, in dachtig aan al haar gewenschte dingen, die zij van onder de Heidenen gehad heeft, dewijl haar volk door de hand des tegenpartijders valt, en zij geen helper heeft; de tegenpartijders zien haar aan, zij spot toe met hare rustdagen.	7. Jeruzalem hoort in gedachten de dagen van haar ellende en angst, toen haar bevolking viel door de hand van den wederpartijder en zij geen helper had. De wederpartijders aan schouwden haar, zij lachten om hare ongevallen.

Nietwaar, men herkent bijna den zin van de oenvertaling niet uit de andere en het is alleszins de moeite waard, dat officieel onderzocht wordt welke het meest de oorspronkelijke nabij komt en met het betere zich te verrijken.

Reeds eer deed ik het uitkomen, dat ik de nieuwe vertalingen niet in elk opzicht voor verbeteringen houd. In de meeste gevallen is dit wel zoo, maar er zijn ook uitzonderingen.

Zulk een uitzondering doet zich n.l. hier voor in 1:8.

De Stv. heeft hier: „daarom is zij als een afgezonde vrouw geworden”, terwijl de nieuwe vertaling geeft: „daarom is zij tot een voorwerp van afschuw geworden”.

Beide komen natuurlijk op hetzelfde neer.

Maar wie het vervolg leest, zal zien, dat daarin vele dingen verband houden met de „afgezonde” en dat zij onduidelijk worden, als men dit beeld laat varen en het vervlakt tot „voorwerp van afschuw”.

maar ronduit zeggen, wat we bedoelen — nog sterker springt dit vooroordeel in het oog, als we erop letten, dat sommige menschen er met geen mogelijkheid toe te bewegen zijn, te gelooven, dat de ziener van Patmos zelf aan de slang van Genesis 3 gedacht heeft, terwijl zij veel voetstoots aannemen, dat zijn lezers, zoo in hun alle-daagsche leven, er ieder oogenblik aan terugdenken en hun voorstellingen erdoor beheerschen lieten.

Men is in dit alles soms zeer tegenstrijdig.

Nog onlangs verscheen een geschrift over de Openbaring van Johannes, waarin de „slang” uit het visioen van hoofdstuk 12 werd beschouwd als een parallelie met de Perzische voorstelling van hemelwezens, die in strijd zijn met vijandige machten; en tegelijkertijd — want men heeft van het brein der eerste christenen maar één kenmerk overgehouden: de buitengewone elasticiteit — en tegelijkertijd wordt dan ook weer beweerd, dat die „slang” (draak) het sterrebeeld „Hydra” (Waterslang) is, dat immers met den Melkweg evenwijdig loopt en zijn weg afteekent over vier teekenen van den Dierenriem: de Weegschaal, de Maagd, den Leeuw, de Kreeft.

Inderdaad, niet zonder reden komt men hier tot de erkenning, dat de eerste christenen „wonderlijke Levantijnsche breinen” hebben gehad. Men maakt het zelfs wel wat al te wonderlijk. Want als het waar zou zijn, dat de Openbaring van Johannes een boek is, waarin van zoo ongeveer alle heidensche voorstellingen een mengelmoes wordt gegeven, en dat dit boek dan aan de christenen van dien eersten tijd als met kanonisch gezag bekleed werd aangediend, en aangenomen ook, dan heeft men van die eerste christenen en van hun godsdienstige opvattingen een wel wat al te gemakkelijke overtuiging zich gevormd.

Daar trouwens het vooroordeel hier een zeer sterk woord meespreekt, moet men wel erkennen, als men in hetzelfde werkje van denzelfden schrijver leest, dat diezelfde christenen wel degelijk aan de slang uit Genesis 3 dachten, wanneer zij moesten aanzien, hoe in Pergamum de beschermgod Asclepius werd voorgesteld als een man met een slang, ja, straks met de slang vereenzelvigd werd. Tegenover den afgod van Pergamum zouden volgens dezen schrijver de christenen dan hun afschuw hebben uitgesproken in de benaming „troon des satans” waarmee dus de Asclepius-dienst werd veroordeeld, en de herinnering aan Genesis 3 zou daartoe hebben meegewerkt.

Het is ongetwijfeld naar den geest van deze exegeten, dat men hun vertaling niet voetstoots aanvaardt, maar dat het herzienend en kritisch oog van andere deskundigen er over gaat, of, gelijk wij het reeds meer hebben voorgesteld, dat deze vertalers elkander corrigeeren.

Het zij onzen lezers aanbevolen zelf verdere vergelijkingen te maken.

Wij willen hier nog slechts enkele grepen doen uit het slot van het Klaagliederenboek.

Wij plaatsen naast elkander eenige verzen uit het vijfde hoofdstuk.

5. Wij lijden vervolgung op onze halzen; zijn wij moede, men laat ons geen rust. 6. Wij hebben den Egyptenaar de hand gegeven en den Assyriër, om met brood verzadigd te worden. 10. Onze huld is zwaard ge worden gelijk een oven, wegens den geweligen storm des hongers. 14. De oudsten houden op van de poort, de jongelingen van hun smarsapel. 20. Waarom zoudt Gij ons steeds vergeten? waarom zoudt Gij ons zoo langen tijd verlaten?	5. Wij worden op den hals gezeten; wij werken, zonder dat ons rust wordt verleend. 6. Naar Egypte strekten wij de hand uit, naar Assur, om verzadiging van brood. 10. Onze huld gloeit als een oven, door den doel van den honger. 14. De oudsten zijn niet meer in de poort, de jongelingen staken hun smarsapel. 20. Waarom zoudt Gij ons voor altoos vergeten? oits verlaten tot in lang te van dagen?

In al deze verzen heeft de nieuwe vertaling het in verstaanbaarheid van de Stv. gewonnen.

Het ligt soms aan een enkel woord, een enkele zinswending.

Maar dat bij Schriftlezing een vertaling zooveel mogelijk op het eerste hooren begrijpelijk moet zijn, behoeft waarlijk niet nader betoogd.

Hoeveel gaat er, juist door min duidelijke vertaling van een paar verzen of woorden, niet te hoor! De Schrift gaat zóó over de hoofden heen.

De aandacht verslapt.

Het gevaar voor sterfelijkheid, toch al zóó groot, wordt op die manier nog grooter.

Een bijbelvertaling die „hij” is; moet voor een gezond persoonlijk geloofsleven, een gezond gezinsleven, een gezond kerkelijk leven een zaak van den eersten rang geacht.

HEPP

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

Zelfmoord.

Onze lezer S. te G. zond de vraag in, of men vreezen moet, dat iemand, die in zijn belijdenis en wandel op allen, die hem kenden, den indruk maakte een oprecht-geloovigs te zijn, maar die of in chronische krankzinnigheid, of in een vhaag van verstandsverbijstering de hand aan eigen leven sloeg, zonder hope op behoudenis stierf.

Naar ik meen, heb ik in den Iden Jaargang van ons blad die vraag reeds beantwoord. Omdat ik evenwel niet de gelegenheid heb, me daarvan te overtuigen, en inzonder dus nog minder het nummer noemen kan, waarin hij vinden kan wat

Wij vragen, waarom men wel meent, dat de lezers van het boek daar in Pergamum en daarbuiten aan de slang van Genesis 3 gedacht hebben, wanneer zij in godsdienstige symbolen van heidenen de slang zagen optreden, en waarom de schrijver van het boek aan alles en nog wat moet gedacht hebben toen hij „de slang” liet optreden in zijn geschrift, behalve aan de slang van Genesis 3? Is dat geen vooroordeel van uiterste eenzijdigheid?

Het lijdt voor hen, die den ziener van Patmos gelooven, zoo als hij zich aandient, geen twijfel, of de slang uit Openbaring 12 en 20 is te verklaren met behulp van de „slang” van Genesis 3.

Natuurlijk bedoelen we daarmee niet te ontkennen, dat de gedachten van het laatste bijbelboek veel verder gaan dan die van het eerste. Integendeel, de gedachten gaan hier boven Genesis 3 uit; maar den organischen gang van de bijzondere Godsopenbaring is dit als vanzelf gegeven. Maar reeds de herinnering, in Openb. 12:9, dat de slang „de oude” slang is, bedoelt heen te wijzen naar het dier, dat in Genesis 3 heeft gediend als instrument voor den verleidenden satan. Zoo wil het laatste bijbelboek ons leeren, dat in de laatste dagen een macht van verleiding werkzaam zijn zal, die aan die, welke in den aanvang der geschiedenis optrad, in wezen en werking zich gelijk betoonen zal. Hetzelfde dier, dat in Genesis werktuig van den satan was, wordt hier in de Openbaring, die immers geen historisch boek, maar een apokalyps is, een element in de apokalypsische voorstellingsreeksen, om den satan zelf in af te beelden.

Over de vraag, welk punt van vergelijking tusschen slang en Satan hier nu moet aangenomen worden doof de exegese, wanneer de satan als „oude slang” wordt aangekondigd, behoeven we ons nu niet het hoofd te breken. Moesten we ons los maken van de slang van Genesis 3 om te gaan zoeken in den mythologischen voorraad van alle omliggende heidenvolken, tenselnde met behulp van hun mythologie ook de „oude slang” van Johannes visioenen te verklaren, wij zouden vermoedelijk niet zoo heel spoedig gereed zijn. Want dan konden wij denken aan allerlei mogelijkheden; wij konden dan allerlei plaatsen uit kanonieke en apokriefe en heidensche literatuur aanhalen, waar om beurten van de slang wordt gezegd, dat zij wijs is, of sluipend, of listig (zooewel in goeden als kwaden zin): berekenend, de kant-

POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE SCHETSEN.

Over den Satan.

De namen (Slang).

De naam „draak” wordt nu vervolgens afgewisseld met „slang”. Duidelijke taal spreekt hier Openbaring 12:9. Daar wordt de groote draak vereenzelvigd met de „oude slang”; en ten overvloede geschreven, dat deze genaamd wordt: duivel en satan. Men vergelijke nog Openb. 12:14—17; 20:2, 7.

Toen we in ons vorig artikel over den „draak” handelden, hebben we met een beroep op het eigenaardig karakter der Openbaring en in het algemeen krachtens de handhaving van het geloof in de bijzondere openbaring, afgewezen de meening van nieuwere onderzoekers, die beweren, dat de aanwending van den naam „draak” in de Openbaring de verwantschap van dit boek met, ja zijn afhankelijkheid van de drake-mythen en drakengevechten van andere volkeren en religies boven allen twijfel stelt.

Het zelfde doen we thans, als het gaat over de benaming „slang”.

Men heeft gemeend, dat de „slang” van Openbaring 12 en 20 te vereenzelvigen was met het sterrenbeeld „de Hydra”, en natuurlijk ligt dan weer de weg open voor de poging, om parallellen te vinden met allerlei vreemde voorstellingen uit de Mithras-verering, de Chaldeeuwse scheppingsmythen en wat daar verder volgt.

Men heeft — weer een anderen kant uit redeneerend — de slang opgevat als een „chthonisch” dier, d. i. als een symbool van de aarde.

Anderen hebben de „slang” in het visioen verklaard uit Israëlietische mythologische voorstellingen of uit Perzische, Babylonische en al wat verder in aanmerking komt, als men de voorstelling van de „slang” eenvoudigweg verbindt aan die van den „draak”.

Merkwaardig is het, dat men zoo de godsdienstige gedachtenwereld van de eerste christenen uit alles en nog wat verklaaren wil, behalve uit den eigen voorraad, dien zij van huis uit hadden meegenomen: d. w. z. hun eigen bijbel, niet name Genesis 3; het hoofdstuk, dat ook over de slang spreekt, als het middel, waarvan zich de duivel bediende, om den mensch tot zonde te verleiden.

En nog vreemder doet dit alles aan, of — laat ons

hij wenscht, oordeel.

Vrager is schrikkelijke met voorbed onderscheidt heel hier de in dergelijk knooping van ligt, dat onze zondering, vrie in deze z en verachtin hope op zie

Wat S. vr oordeel ons iemand, die openbaard, en vlag va kort deed.

En op die zede-kundige ontkenne

En bij een te zien, dat

Wie in krz neerkomt, in eigen leven a hij deed. Hij oogenblik ze zonde ervan, omdat er all niet bij elke uitbreekt.

Doeh in * nemen, dat eind aan zij

En dat ni dize onwe en heidenen welke Jezus voor de bedr Ze zijn de daad op ee dat nog hel niet kent, ze van het spel zichzelf of

En als v wreten, welk niet alle zorg in dwaling opgeheven liet te wili dood, veelig schikte — d reedsvaardig lambarfigh en, ook gr de gedachte aan zijn lev ventrijp toe

sen grijpend, is, die verder een reincarna herinneren, d met de tong, Ps. 140:4, 1 Maar dit omhaal,

Reeds in d den satan als vang der ge daar de slang been; (een v daarom word genoemd, om diagsmacht n ginne de wer hannes volstr noodig, om t wmaar is vr gebedde hel- evangelie van in die richtin itie kunnen schappelijke l Obhink erke „gewoon” di op den buik zoo aanknoo tingelijk-waa letie, die str de slang kon Schrift als e de Geest de doortrekt tot zoo de predil beginsel, eer heeft en het maar dan 6 (in Openbari den draak v niet maakt.

Juist het t alleen in Op maam geteek

an deze exe-
etstoots aan
kritisch oog
of, gelijk wij
lat deze ver-
verdere ver-
grepen doen
ok.
e verzen uit
len op den hof
zonder dat ons
pleend.
pte strekken wij
om voorzichtig
al gloeit als een
ten stoet van
dten zijn niet
poort.
pinstaken kan
zoudt Gij ons
vergeten?
n tot in leeg
verialing het
nnen.
I, een enkele
aling zooveel
rijpelijk moet
oogd.
uidelijke ver-
niet te loort
ten heen.
al zoo groot
oet voor een
ezond gezins-
en zaak van
HEPP

by wenschi, geef ik hier nogmaals in 't kort m'n
oordeel.
Vrager is blijkbaar ten volle overtuigd van de
schrikkelijke schuld, die over zijn ziel brengt wie
met voorbedachten rade en met volle oordeel des
onderscheids een eind aan eigen leven maakt. 'k Be-
hoef hier derhalve niet in het licht te stellen, hoe
in dergelijk vergrjip aan eigen leven een saam-
knooping van zoo velerlei en zoo gruwelijke zonde
ligt, dat onze Gereformeerde Moralisten, zonder uit-
zondering, van oordeel waren, dat Gods Woord voor
wie in deze zonde van ongelooft, opstand tegen God,
en verachting van den tijd der genade stierf, geen
hoop op zielsbehoudenis overlaat.
Wat S. vraagt, is alléén, of vrees voor zulk een
oordeel ons ook beklemmen moet ten opzichte van
iemand, die zich in zijn leven als een kind Gods
openbaarde, en in chronische krankzinnigheid of in
een vlieg van verstandsverlijstering zichzelf te
kort deed.
En op die vraag hebben al onze Gereformeerde
zede-kundigen even eenparig en even beslist een
antkennend antwoord gegeven.
En bij eenig nadenken is het niet moeilijk in
te zien, dat ze daarin juist oordeelden.
Wie in krankzinnigheid, of ook, wat op hetzelfde
neekomt, in een vlieg van waanzin, de hand aan
eigen leven slaat, handelde zonder te beseffen wat
hij deed. Hij heeft noch van te voren noch in het
oogenblik zelf, waarin hij de daad pleegde, de
zonde ervan ten volle ingezien. Ik zeg: „ten volle”,
omdat er allerlei graad van krankzinnigheid is, en
niet bij elken graad alle zedelijke onderscheiding
ontbreekt.
Doch in 't algemeen kan men zeker wel aan-
nemen; dat wie, onder zulke omstandigheden een
eind aan zijn leven maakt, niet weet wat hij doet.
En dat niet-weten is bij zulk een geen schuldige
onwetendheid, als b.v. die van de Joden
en heidenen, die Jezus aan 't kruis sloegen, en
welke Jezus toch nog liet gelden als een grond
voor de bede, dat het hun vergeven mocht worden.
Ze zijn derhalve op het moment van hun droeve
daad op één lijn te stellen met een jong kind,
dat nog het onderscheid tusschen goed en kwaad
niet kent, zelfs niets vermoedt b.v. van het gevaar
van het spelen met een wapen, en dan, al spelend
zichzelf of een ander doodelijk verwondt.
En als we nu zien, hoe God de Heere in de
wetten, welke Hij door Mozes aan Israël gaf, steeds
met alle zorg onderscheid maakt tusschen een zonde
in dwaling en onwetendheid en een zonde met
opgeheven hand, zóó dat Hij b.v. voor wie zonder
het te willen, oorzaak werd van zijns naasten
dood, veilig uitkomen naar één der vrijsteden be-
schikte — dan zou het een vergrijp zijn aan Gods
rechtvaardigheid niet alleen, maar ook aan Zijn
barmhartigheid, gelijk we die uit Zijn Woord ken-
nen, ook maar een oogenblik voet te geven aan
de gedachte, dat Hij, wie in waanzin een eind
aan zijn leven maakte, de volle schuld van dit
vergrjip toerekenen zou.

sen grijpend, als ze er zijn), of dat ze een kwade macht
is, die verderf brengt, of beeld van onsterfelijkheid, of
de reïncarnatie van gestorvenen; ook konden we eraan
herinneren, dat de slang gevreesd wordt, omdat ze steekt
met de tong, of vijandig sist, of boos is (Job 20:16,
Ps. 140:4, Ps. 58:8, Num. 21, enz.).
Maar dit is alles vergeefsche moeite en nutteloos
omhaal.
Reeds in den Talmud vinden we de voorstelling van
den satan als de „oude slang”, omdat hij bij den aan-
vang der geschiedenis in een slang optrad. En gelijk
daar de slang wordt geteekend als het sluwe, verleidende
beest (een voorstelling, die in 2 Cor. 11:3 terugkeert),
daarom wordt ook in de Openbaring de duivel „slang”
genoemd, om aan te duiden, dat dezelfde listige verlei-
dingmacht nog in hem woont, als die, welke in den be-
ginne de wereld tot ellende gebracht heeft. Zoo had Jo-
hannes volstrekt niet alle mythologien van de heidenen
noodig, om aan te toonen, dat Jezus Christus de over-
winnar is van de in de „oude slang” optredende en af-
gebeelde heilsche macht; want de oer-beloofte, het oude
evangelie van Genesis 3, met name in vrs 15, had hem
in die richting reeds gewezen en de stof voor zijn pro-
phetie kunnen leveren. Want evenals b.v. in een weten-
schappelijk bedoeld betoog van een ethische als prof.
Oblaak erkend wordt, dat de slang in Genesis 3 een
„gewoon” dier is, een „bepaald” dier, dat „letterlijk”
op den buik gaande voorgesteld wordt, maar dan ook
zoo aanknooppingspunt wordt voor een boven de zin-
tuigelijk-waarneembare werkelijkheid uitvoerende pro-
phetie, die straks evangelie wordt van vrouwenzaad, dat
de slang komt verpletteren, evenzoo nemen wij, die de
Schrift als een eenheid gelooven, gereedelijk aan, dat
de Geest der profetie met opzet de lijn van Genesis
doortrekt tot Openbaring, en door heel de Schrift heen
zoo de prediking weeft van een slang, dus een slangen-
beginsel, een slangenzaad, dat het satanische in zich
heeft en het onder de menschen vertegenwoordigt, —
maar dan ook daartegenover van het zaad der vrouw
(in Openbaring 12 „de mannelijke” Zoon der vrouw) die
den draak verslaat, de slang overwint en den duivel te-
niet maakt.

juist het feit evenwel, dat de duivel als „oude slang”
alleen in Openbaring 12 en 20 rechtstreeks onder dien
naam geteekend wordt, maakt, dat wij voor onze poging

En was het bovendien een kind van God, dat
tot zoo droevig een einde kwam — hoe zou het
dan denkbaar zijn, dat zulk een einde 's Heeren
ouderouwelijke verkiezing en roeping te niet zou
doen!
Neen, dan geldt óók in dat geval het woord des
apostels, dat zelfs de dood Gods kind niet scheiden
kan van de liefde zijns hemelschen Vaders, die
daar is in Christus Jezus, onzen Heere.
Nu heeft men wel bewoerd, en het schijnt zelfs
hier en daar een vrij algemeen verbreide meening
onder christenen te zijn, dat God de Heere niet
toelaten zal, dat één Zijner kinderen op zulk een
wijze zijn einde vindt; maar vooreerst vindt zulk
een meening geen schijn van grond in Gods Woord,
en in de tweede plaats zijn de voorbeelden dat
menschen, die op grond van hun openbaar en ook
van hun intiem leven, door wie hen het best kenden
voor oprechte kinderen Gods werden gehouden,
in waanzin de hand aan zichzelf sloegen, zóó
weinig zeldzaam, dat deze meening ook in de
ervaring geen zweem van steun vindt.
Ik meen daarom, dat de vraag van inzender,
op grond van wat Gods Woord ons leert, met een
zeer beslist „neen” te beantwoorden is.
Zoo S. over deze materie gaarne breedvoeriger
ingelicht wordt; verwijs ik hem, behalve naar het
„Heraut”-artikel van Prof. Kuypers, dat hij-zelf reeds
noemde, naar de uitlegging van gebod 6 in „Van
's Heeren Ordinantiën” door Prof. Geesink.
V. F.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

„Gezin en School”.

De Schoolraad stelde op zijn Jaarvergadering
dezen keer het hoogst belangrijke onderwerp „Ge-
zin en School” aan de orde. Hij bedoelde vooral
te vernemen uit de verschillende hoeken van ons
land, wat er overal gedaan wordt, om den band
tusschen huis en school te versterken.
Ds J. L. Pierson, de Voorzitter, was zelf de in-
leider. Wie hem de laatste jaren heeft gevolgd in
zijn betoogen op het terroen van het onderwijs,
begroep wel vooruit, dat de wet van 1920 bij
dit onderwerp niet ongemoeid werd gelaten. Deze
wet heeft volgens Ds J. L. Pierson onder meer
dit kwaad gesticht, dat ze een wig heeft gedreven
tusschen gezin en school. 't Sprekt vanzelf, dat
nu alle middelen moeten worden beraamd, om
het kwaad in zijn hartader aan te tasten. Alleen
dan, wanneer we weer onder een geheel andere
schoolwet leven, kunnen die twee, gezin en school,
in normale verhouding tot elkaar komen te staan.
Daar legde de spreker allen nadruk op. Daarom
sloeg hij de andere middelen, die worden aange-
wend, niet zoo hoog aan. Ouderavondten noemde
hij maar gunstmiddelen.
't Sprak vanzelf, dat niet allen dit met den Re-
ferent eens yaren. Men had zoo in het algemeen
nog al wat met de ouderavondten op en verzekerde,

om de bijbelsche gegevens voor onzen geest tastbaar te
maken, geen al te gemakkelijke hulp uit deze apokalyp-
tische voorstellingen kunnen betrekken. Immers, het
visioen is niet een dogmatisch betoog en de in dat vi-
sioen optredende beelden en symbolen zijn geen klaar
uitgewerkte begrippen.
We zullen ons dan ook wel moeten vergenoegen met
de opmerking, dat de voorstelling van den duivel als
„oude slang” op sluw overleg, op listig wegen van de
kansen, wijst. Het feit, dat de naam slang („ophis”) kan
worden afgeleid van den werkwoords-stam „op-”,
die „zien”, „loeren” beteekent, wijst ons ook in die
richting.
Op dat „zien”, het loeren, het „zinnen” op het kwaad
valt dan ook de nadruk. Niet op het „doen”, het „vol-
voeren” van het kwaad.
En dat is wel te onthouden.
We zagen reeds bij den „draak” (vgl. d-e-r-k-oo, zien,
met d-r-aa-h) dat het zien, het loeren, de wil tot kwaad
meer wordt aangemerkt als punt van vergelijking tus-
schen duivel en „draak”, dan de bereiking van zijn booze
plannen.
Datzelfde geldt nu ook van de voorstelling van den
duivel als „oude slang”.
Want de slang is vooral „de loerende”.
Hij is dat méér, dan „de bespringende”, de „over-
meesterende” vijand.
Zoo komt er alweer muziek in den naam „slang”.
Het blijft in Openbaring 12 een heerlijke ironie; dat
de „draak” moest „staan” voor de vrouw. In alle mytho-
logieën zijn de „draken” beweglijke monsters; hun
staarten slaan sterren af (evenals ook in Openb. 12) en
vegen de baan achter hen schoon; een draak is het be-
weeglijke, actieve, monster bij uitnemendheid; een draak
wordt gauw een „vliegende draak”, gelijk ook de bijbel
(Jesaja) dien kent. Maar de draak in Openbaring 12
„staat” voor de vrouw. Hij staat stil. Hij kan niet ver-
der. Zijn offensief is tot „staan” gekomen; — en als
het kindeke geboren zal worden, dan is de „draak” al
tot „stand” gebracht; er is een keerpunt in den strijd;
hij kan niet verder; de tegenpartij heeft de leiding in
den strijd genomen. De vijand, die eerst aanviel, en
opdrong, en het offensief inzette, die is nu tot „stand”
gebracht. Daar is prachtige ironie in dien „staanden
draak”, in dien stil-gezeiten onstuimige; want het oog-
blik, waarop een offensief tot „staan” komt, wordt
straks de omkeer in den strijd; de aangevallene neemt

dat men voor een gewone ledenvergadering niet
voldoende belangstelling vond. Daar komen secre-
taris en penningmeester hun verslag ufbrengen,
daar moeten stemmingen worden gehouden, alte-
maal dingen, die menigeen wel geloof. Daar wil
hij niet een avond den gezelligen huiselijken kring
voor verlaten of ander noodzakelijk werk voor
laten liggen. En zeker is het ook waar, dat deze
geringe belangstelling voor de ledenvergaderingen
van de Schoolvereniging niet datsert van de Wet
van 1920. Daar worstelde men veel vroeger ook
al mee en als men daarnaar de belangstelling
in school en onderwijs moest afmeten, dan stond
de zaak van het Christelijk Onderwijs maar zwak-
jes. Neen, die liefde kan goed bestaan, al loopen
de menschen niet druk naar de vergaderingen.
Daarmee is de zaak natuurlijk niet goedgemaakt,
maar aan den anderen kant kan van het Bestuur
soms ook wel wat meer worden gedaan, om de
vergaderingen wat aantrekkelijker te maken.
Aardig vond ik de regeling op een van de plaat-
sen, waar eerst de leden van de Schoolvereniging
samenkwamen, de zaken afdeden en dan meteen
overgingen tot het houden van een onderavond,
waar dan ook de moeders verschenen, zoo'n uur,
anderhalf later.
Ook is het niet ondienstig, om aan de Jaarver-
gadering van de leden der Schoolvereniging te
verbinden de bespreking van de Agenda's voor
Unie en Schoolraad b.v. of van het Ger. School-
verband. Op die wijze leert men de menschen mee-
leven met de groote Vereenigingen. Ds Pierson had,
dunkt mij, gelijk, zal de verhouding gezond worden,
dan moet in het leven van de Schoolvereniging
de belangstelling en het meeleven van het gezin
uitkomen.
Maar daarom behoeven de andere middelen niet
minder geacht te worden. Ouderavondten doen
goed werk. Ze vinden navolging bij de overzijde.
In menig dorp en in menige stad is dat voor vele
ouders een avond van gewicht en voor de kinderen
een avond van spanning, want vader en moeder
gaan het werk van de kinderen zien. Dat de kin-
deren ook zoo'n avond, al is het maar alleen
om eens een versje te zingen of een beetje gymna-
stiek te maken, aanwezig zouden zijn, vond geen
onverdeelde instemming. 't Wordt voor de kinderen
te laat.
De publieke les schijnt niet veel gehouden te
worden, kwam althans op de vergadering van den
Schoolraad niet ter sprake. Daar krijg je de vaders
natuurlijk maar zelden. 't Levert ook een beetje
gevaar voor vertooning op. Wie is er nu gewoon
aan het werk, wanneer de klas vol met belang-
stellige ouders is?
Een aardige vorm van belangstelling is ook, zoo-
als men het deed op een enkel dorp, waarvan ik
eens hoorde. Daar stapten de vaders, wanneer ze
bij regenachtig weer niet op het land konden
werken, zoo naar de school binnen. „Wij komen maar
eens bij U kijken, meester!” De meester vond dat
best en zoo kregen die mammen toch een goed
nu de leiding, en die eerst offensief was en vooruit
stormde, moet straks zich tot de defensieve houding be-
palen, hij moet achteruit, hij gaat terug, en hij wordt
eens volkomen verslagen. Hij is de leiding kwijt.
Dat is christelijke apokalypsie; ze is sterk van ver-
wachting en van geloof. Ze is van een zalige verwarring;
want ze ziet een Lam, dat geslacht is, maar dat toch
weer „staat”; en hier is het staan de heerschappij van
den zwakke. En zoo ziet ze een draak, die vliegen en
slaan en springen wil, maar die eveneens „staat”; doch
nu is het „staan” de vernietiging van den sterke. Van
nu aan zult gij zien de hemelen geopend en de engelen
Gods zich stortende op den draak, die dreiging en
moord blies tegen het kind der vrouw, den Zoon des
menschen.
En datzelfde sterke overwinningsbewustzijn legt de
Openbaring nu óók in de uitbeelding van de „oude
slang”. Aan het begin van den bijbel een slang. Aan het
einde nog een slang, en het is de „oude” slang. . . . de
slang is niet gegroeid. In het begin van de worsteling
heeft die oude slang tegenover zich: een kind, dat in
smart geboren wordt en dat tot God en zijn troon moet
opgetrokken worden, om aan de woede van de slang te
ontgaan. . . . Maar aan het einde van het boek is dat
kind uitgegroeid tot een volkomen man, een koning
der koningen en een heer der heeren, en de slang. . . . nu
ja, die is ook aan het einde NOG maar „slang”. . . . De
slang is niet gegroeid; en niet heeft de slang getrim-
meerd. Want de „slang”, de duivel, is wel de „ziende”,
maar minder de „doende”. Hij beraamt wel plannen,
maar volvoert ze niet. Hij wil wel konen tot het zeven-
tal van Gods volkomenheid, maar bereikt zijn zevenden
dag van voltooiing niet. „Zien” is nog niet grijpen, en
beramen is nog niet doen. Zie de „oude slang”. Zij is
groot van raad. Zie den eeuwigen God, die de alpha en
omega is. Hij is groot van raad. Maar Hij is óók groot
van DAAD. Doch „zien” is maar het vermogen der
slang. Die naam is in dit verband nog troostelijk; en de
bijbel, die van den draak de verschrikking en van de
slang de sluwheid ons teekent, is van de heidensche dra-
kengevechten en van alle mythologisch slangenekronkel
verder verwijderd dan het Oosten van het Westen.
K. S.